

Huom! Tenttisuorituksen arvosteleminen edellyttää, että kaikki kolme kotitehtävää on suoritettu hyväksytysti ennen tenttiä.

Teknillinen korkeakoulu, tietojenkäsittelyteorian laboratorio
T-79.144 Logiikka tietotekniikassa: perusteet
Tentti, 8. tammikuuta, 2002

TJ

Tehtävä 1 Vastaa ja perustele lyhyesti, mutta tarkasti.

- (a) Onko näin: klausuuleista $\{A, \neg B\}$ ja $\{\neg A, B\}$ saadaan resoluutiolla tyhjä klausuuli $\square$.
- (b) Onko näin: jos $\Sigma \models \phi$ ja $\Sigma \models \neg\phi$ jollekin lauseelle ϕ , niin lausejoukko Σ on toteutumaton.
- (c) Onko näin: predikaattilogiikka on ratkeava.
- (d) Onko näin: lauselogiikan lauseessa ϕ on *alilauseita* korkeintaan niin monta kuin siinä on atomisia lauseita ja konnektiiveja ($\neg, \wedge, \vee, \rightarrow, \leftrightarrow$).

Tehtävä 2 Tutki semanttisella taululla, pitääkö annettu väittämä paikkansa. Jos ei, anna perusteluksi valuaatio/strukturi (vastaesimerkki).

- (a) $\models (A \rightarrow (B \vee C)) \rightarrow (\neg B \rightarrow (\neg C \rightarrow \neg A))$
- (b) $\models \forall x \exists y R(x, y) \rightarrow (\forall y (\neg S(y) \rightarrow \neg \exists x R(x, y)) \rightarrow \exists x S(x))$
- (c) $\{\forall x \exists y (P(x) \rightarrow Q(y)), \forall x P(x)\} \models \forall y Q(y)$

Semanttisten taulujen tulee sisältää kaikki välivaiheet !!!

Tehtävä 3 Tarkoittakoon kolmipaikkainen predikaatti $\text{vanhemmat}(x, y, z)$, että henkilön x vanhemmat ovat y ja z . Käytä tätä predikaattia, kun määrittelet binäärisen predikaatin $\text{sukulainen}(x, y)$, mikä tarkoittaa, että x on y :n sukulainen. Osoita resoluutiolla, että Kerttu on Kustaan sukulainen. Käytä seuraavaa tietokantaa laatimasi määritemän lisäksi.

$\text{vanhemmat}(\text{kerttu}, \text{jaakoppi}, \text{hanna})$
 $\text{vanhemmat}(\text{jaakoppi}, \text{reino}, \text{lahja})$
 $\text{vanhemmat}(\text{kustaa}, \text{salme}, \text{reino})$

Vihje: sukulaisilla on yhteinen esi-isä!

Tehtävä 4 Tarkastellaan kaksipaikkaista predikaattia R , jonka tulkintana on binäärirelaatio $R^A \subseteq A \times A$ jonkin universumin A suhteen.

- (a) Määrittele predikaattilogiikan lausein, milloin R^A on (1) *refleksiivinen*, (2) *symmetrinen*, (3) *transitiivinen* ja (4) *ekvivalenssirelaatio*.
- (b) Osoita semanttisella taululla, että R^A on ekvivalenssirelaatio, jos se on symmetrinen, transitiivinen ja *sarjallinen* (määritelmä $\forall x \exists y R(x, y)$).
- (c) Selvitä semanttisen taulun avulla, onko jokainen ekvivalenssirelaatio aina sarjallinen relaatio.

Jokaisessa vastauspaperissa tulee olla kurssin nimi, koodi ja tenttipäivämäärä, sekä opiskelijan nimi, koulutusohjelma, vuosikurssi, opintokirjan numero ja omakätinen allekirjoitus.